

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/8/2013
Identifikačné číslo spisu:	5710010424
Dátum vydania rozhodnutia:	21.05.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Bdžoch
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:5710010424.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Bdžocha a sudcov JUDr. Viliama Dohňanského a JUDr. Martin Piovartsyho, v trestnej veci obvineného PaedDr. U. X. , pre pokračovací zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. b/, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. a iné na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením tohto rozhodnutia 21. mája 2013 v Bratislave, o dovolaní obvineného PaedDr. U. X. podaného prostredníctvom obhajcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22. augusta 2012, sp. zn. 2 To 67/2012, podľa § 386 ods. 1, ods. 2 a § 388 ods. 1 Tr. por. z dôvodu § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. e/, písm. i/ Tr. por., takto

rozhodol:

I. Rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 22. augusta 2012, sp. zn. 2 To 67/2012, a konaním, ktoré mu predchádzalo

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 3, § 322 ods. 3 Tr. por., § 326 ods. 1 písm. b/, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. a § 41 ods. 1 Tr. zák. v neprospech obvineného PaedDr. U. X..

Napadnutý rozsudok krajského súdu sa z r u š u j e .

Z r u š u j e sa aj rozsudok Okresného súdu Martin z 22. februára 2012, sp. zn. 13 T 48/2010.

Z r u š u j ú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresnému súdu Martin p r i k a z u j e , aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol.

II. Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. obvinený PaedDr. U. X., nar. X. D. XXXX v J., bytom D. č. XX, okres J., t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Košice - Šaca, s a n e b e r i e d o v ä z b y .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Martin z 22. februára 2012, sp. zn. 13 T 48/2010, bol PaedDr. U. X. uznaný vinným v bodoch 1/ - 2/ z pokračovacieho zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. b/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., sčasti podľa § 326 ods. 1 písm. b/, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. (v bode 1/) a z pokračovacieho prečinu poškodzovania cudzích práv podľa § 375 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., sčasti podľa § 375 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. (v bode 1/) na tom skutkovom základe, že

v bode 1/ ako zamestnanec územnej samosprávy, vykonávajúci prácu vedúceho odboru evidenčných a správnych služieb Mestského úradu v J., na základe pracovnej zmluvy s Mestom J. z 28.08.2007 a dohody o zmene pracovných podmienok z 27.08.2008, v presne nezistený deň v mesiaci február 2009 v čase pred 11.00 hod. sa telefonicky spojil, na tel. č. XXXX XXX XXX, s J. J. nar. XX.XX.XXXX, predstavil sa doposiaľ nezisteným menom ako zamestnanec Mestského úradu, spýtal sa ho, či mu prišlo predvolanie a prečo sa nedostavil, keď mu J. povedal, že mu žiadne predvolanie neprišlo, predvolal ho na ten istý deň okamžite do budovy Mestského úradu na T. námestí č. X v J. na X. poschodie do presne nezistenej miestnosti k prehliadke, o ktorej mu uviedol, že sa týka brannosti, potom telefonoval aj s triednou učiteľkou, ktorá J. z vyučovania uvoľnila, na základe čoho sa J. J. v ten istý deň v čase okolo 11.30 hod. dostavil na Mestský úrad v J., pričom PaedDr. U. X., ktorý bol oblečený v bielom plášti, ho zavolať do uvedenej miestnosti, kde mu následne znova povedal, že je to prehliadka brannosti, že tieto prehliadky majú robiť obvodní lekári, ale že tí to flákajú, takže on bol poverený tieto prehliadky vykonávať, J. mu predložil na jeho výzvu občiansky preukaz a obžalovaný začal vypisovať nejaké papiere, následne ho vyzval, aby sa úplne vyzliekol, prešiel k posteli nachádzajúcej sa v priečkou oddelenej časti miestnosti, kde za ním prišiel aj J. J., ktorého nechal najskôr stáť pri posteli a rukami, na ktoré si nasadil gumenné rukavice, mu prehmatával semenníky, potom aj penis, kázal mu stiahnuť si predkožku, čo J. J. spravil, zobral vatovú tyčinku a dal mu ju do žalúda, toto trvalo niekoľko sekúnd, potom mu kázal ľahnúť si na posteľ na brucho a rozkročiť nohy a prehmatával mu semenníky odzadu, čo trvalo takisto pár sekúnd, potom mu kázal postaviť sa, predkloniť sa a laktami sa oprieť o posteľ, pričom mu prstom prehmatával konečník, čo tak isto trvalo pár sekúnd, potom ho poslal vedľa do miestnosti, kde si J. J. obliekol trenírky, on prišiel za ním a krajičiským metrom mu premeral obvod hrudníka, spýtal sa ho na hmotnosť, údaje si zapisoval, potom mu povedal, že sa môže obliecť, že je zdravý chlap, že mu ešte poštou prídu nejaké výsledky a že môže ísť,

v bode 2/ ako zamestnanec územnej samosprávy, vykonávajúci prácu vedúceho odboru evidenčných a správnych služieb Mestského úradu v J., na základe pracovnej zmluvy s Mestom J. z 28.08.2007 a dohody o zmene pracovných podmienok z 27.08.2008, dňa 21.4.2009 okolo 16.55 hod. telefonicky, na tel. č. XXX/XXXXXXXX, sa spojil s W. S., nar. XX.XX.XXXX, predstavil sa mu, že je pracovníkom Mestského úradu J. a spýtal sa ho, že či neprebral predvolanie na Mestský úrad na prehliadku, pričom W. S. mu povedal, že nie a tak ho predvolal na bližšie neurčenú prehliadku na deň 22.04.2009 o 07.00 hod. do budovy Mestského úradu v J. na T. námestí č. X, na X. Poschodie, do miestnosti č. XXX, na základe čoho sa W. S. dňa 22.04.2009 o 07.00 hod. dostavil na Mestský úrad v J., kde ho PaedDr. U. X. vyzval na predloženie občianskeho preukazu a povedal mu, že dovšil 18. Rok a je potrebné, pre riziko rakoviny semeníkov, vykonať prehliadku tela, dal mu vyplniť dotazník k fyzickému stavu tela, ktorý obsahoval údaje o mene, priezvisku, veku, škole, výške, hmotnosti, záujem o šport a či už absolvoval takú prehliadku, a následne ho vyzval, aby sa vyzliekol donaha, premeral mu obvod hrudníka a pásu, počúval fonendoskopom jeho dýchanie, potom ho vyzval, aby si ľahol na stôl, kde mu prehmatával triesla a semenníky, potom mu na penise stiahol predkožku a navliekol mu na penis tlakomer, ktorý nafúkal, následne W. S. upozornil, že ho niečo zaštípe, načo W. S. zacítil zaštipanie na penise, na žaludi, následne mu vrátil občiansky preukaz a povedal, že je to dobré, že rakovinu semenníkov dostávajú chlapci už v 16-tich rokoch, že prehliadka sa vykonáva teraz a potom až po 50-tke, že sa môže obliecť a že či potrebuje potvrdenie do školy, načo W. S. povedal, že nepotrebuje a odišiel do školy,

obžalovaný v bode 1/ a 2/ tak konal napriek tomu, že na to v zmysle § 10 a 12 zák. č. 570/2005 Z.z. o

brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov nemal žiadne oprávnenie,

t e d a

v bode 1/ a v bode 2/

- pokračovacím konaním, ako verejný činiteľ, v úmysle spôsobiť inému škodu, prekročil svoju právomoc a čin spáchal závažnejším spôsobom konania, sčasti na chránenej osobe (v bode 1/),
- pokračovacím konaním inému spôsobil vážnu ujmu na právach tým, že ho uviedol do omylu a čin spáchal závažnejším spôsobom konania, sčasti na chránenej osobe (v bode 1/).

Za to bol obvinený PaedDr. U. X. podľa § 326 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. j/, § 37 písm. h/, § 41 ods. 1 Tr. zák. odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 roky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. na výkon uloženého úhrnného trestu bol obvinený PaedDr. U. X. zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. bol poškodený J. J., nar. X. H. XXXX v J., trvale bytom J., ul... T. č. X/X s nárokom na náhradu škody odkázaný na občianske súdne konanie.

Na podklade odvolania obvineného PaedDr. U. X. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 22. augusta 2012, sp. zn. 2 To 67/2012, podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 3 Tr. por. zrušil v rozsudku Okresného súdu Martin z 22. februára 2012, sp. zn. 13 T 48/2010, výrok o treste.

Krajský súd na základe § 322 ods. 3 Tr. por. pri nezmenenom výroku o vine obvineného PaedDr. U. X. odsúdil podľa § 326 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák., § 37 písm. h/ Tr. zák., § 41 ods. 1 Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 roky. Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. obvineného na výkon tohto trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodeného J. J. s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Obvinený PaedDr. U. X. prostredníctvom obhajcu JUDr. Vladimíra Kašubu podal 5. decembra 2012 (na Okresnom súde Martin) proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22. augusta 2012, sp. zn. 2 To 67/2012, a proti rozsudku Okresného súdu Martin z 22. februára 2012, sp. zn. 13 T 48/2010, dovolanie podľa § 368 a nasl. Tr. por. v lehote podľa § 370 ods. 1 Tr. por. nakoľko zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu (§ 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.), rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom (§ 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.), vo veci konali sudcovia, ktorí mali byť vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania (§ 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por.) a rozhodnutia sú založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.) a tieto okolnosti namietal už pred odvolacím súdom (§ 371 ods. 4 Tr. por.), čo odôvodnil nasledujúcou argumentáciou.

Podľa obvineného medzi jeho základné práva patrí právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu a k dôkazom o nich a zároveň môže uvádzať okolnosti slúžiace na jeho obhajobu (§ 34 ods. 1 Tr. por.). Sudca pre prípravné konanie vydal príkaz na vyšetrovanie jeho duševného stavu 7. mája 2009 pod sp. zn. Tp 645/2009, uznesením vyšetrovateľa z 27. mája 2009 pribratí znalci MUDr. A. Stankovič a MUDr. A. Bubniaková a Mgr. S. Jašková zistili, že nie je možné znalecký posudok vypracovať a preto vyšetrovateľ uznesením z 11. januára 2010 pribral nových znalcov. Znalecký posudok k jeho duševnému stavu spracovaný znalkyňami MUDr. Sabinou Hrubou a MUDr. Hildegardou Nagyovou nebol podložený vyšetrovaním - vykonaným klinického interview (priama reč) jeho osoby a hoci to uvádzal aj pred prvostupňovým a aj odvolacím súdom, neprihliadli k tomu. Ním predloženú časť znaleckého posudku z inej trestnej veci (spracovaný aj znalkyňou MUDr. Sabinou Hrubou), preukazujúci správnosť priebehu vyšetrovania duševného stavu, tieto sudy odmietli vykonať prečítaním, čo nie je zákonný dôvod podľa § 272 ods. 3 Tr. por.

Znalecké posudky pod č. 07/2010 a č. 04/2010, vrátane výsluchu znalkyne MUDr. S. Hrubej z 2. marca 2011 obvinený považuje za dôkazy, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom a súdy napriek tomu napadnuté rozsudky o tieto dôkazy opreli. Tým došlo k porušeniu ustanovení § 2 ods. 2, ods. 3 a § 148 ods. 2 Tr. por., lebo došlo k opakovanému vyšetreniu jeho duševného stavu na základe „starého“ súdneho príkazu a nebolo vykonané klinické vyšetrenie. Konvalidácia takéhoto znaleckého posudku výsluchom jedného spracovateľa je vylúčená. Otázka pričetnosti po znaleckom posudku č. 49/2009 (spracovateľ MUDr. J. Kosorínsky) je dôkazne neustálená v jeho neprospech.

Obvinený obom týmto súdom vytkol, že nebolo o jeho námietke zaujatosti senátu prvostupňového súdu rozhodnuté zákonným spôsobom. Uznesenie súdu prvého stupňa o nevyhlásení sudcov nadriadený súd na podklade jeho sťažnosti zrušil, lebo malo byť postupované podľa § 32 ods. 6 Tr. por., nakoľko bola založená na iných dôvodoch ako podľa § 31 Tr. por. Nemalo byť preto o nej rozhodované, čo malo byť zaznamenané v zápisnici o hlavnom pojednávaní, k čomu doposiaľ nedošlo. Pochybnosť o nezaujatosti senátu prvostupňového súdu vyvodzoval z toho, že znalkyňa MUDr. Sabina Hrubá bola v pojednávacej miestnosti pred vyvolaním veci (§ 40 ods. 1 Vyhľ. MS SR č. 543/2005 Z.z.). Obvinený námietku zaujatosti podal aj proti senátu odvolacieho súdu z dôvodu, že jeho obhajca v inej trestnej veci (1 To 47/2010) podal dovolanie proti rozsudku z 15. júna 2010 okrem iného aj preto, že rozhodoval nezákonný senát, čo akceptoval aj dovolací súd, ale proti sudkyňi, ktorá rozhodovala aj v tomto odvolacom konaní, nebola vyhovená žiadna disciplinárna zodpovednosť. Poukázal aj na ďalšie postihy voči svojmu obhajcovi zo strany tejto sudkyne, čo preukazuje jej zaujatosť aj v jeho trestnej veci. Krajský súd o tejto jeho námietke nerozhodol preto lebo nebola podaná bezodkladne. Podľa názoru obvineného časové hľadisko nemôže prevážiť povinnosť rozhodovať nezávisle a nestranné a procesný formalizmus nemôže vyvrátiť nároky kladené na rozhodovaciu činnosť jednotlivých sudcov. Obhajca o týchto skutočnostiach ho mohol informovať až po návrate z Českej republiky (12. augusta 2012), kde nebol signál mobilného telefónu a nebol tam ani internet, o čom predložil čestné prehlásenie rodičov a obhajca bez jeho súhlasu túto námietku zaujatosti nemohol podať. Preto námietku zaujatosti 15. augusta 2012 vzniesol včas.

Napokon obvinený uviedol, že okresný a aj krajský súd posúdili skutok, okrem iného, ako pokračovací zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. b/, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák., lebo bolo „preukázané, že obvinený vykonával činnosť, ktorá patrí do právomoci iného verejného činiteľa a iného orgánu, konkrétne do orgánu Územnej vojenskej správy.“ Výkon právomocí iného verejného činiteľa vyžaduje, aby takýto verejný činiteľ existoval (v čase a priestore). Právomoci v zmysle zákona NR SR č. 570/2005 Z.z. v aktuálnom znení však vôbec vznikajú len za určitých podmienok, ktoré nenastali, to znamená verejný činiteľ s takouto právomocou v danom čase a priestore neexistuje. Slovenská republika nie je štátom, v ktorom je vyhlásená vojna, vojnový stav alebo krízový stav ako *conditio sine qua non* orgánov vytváraných a existujúcich pre tieto úlohy výlučne v takomto čase.

V závere tohto dovolania obvinený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhol, aby na verejnom zasadnutí v zmysle ustanovenia § 386 Tr. por. vydal rozsudok, ktorým vysloví porušenie zákona a súčasne zruší rozsudok Krajského súdu v Žiline z 22. augusta 2012, sp. zn. 2 To 67/2012, a zruší aj rozsudok Okresného súdu Martin z 22. februára 2012, sp. zn. 13 T 48/2010, ako aj chybné konanie, ktoré týmto rozhodnutiam predchádzalo.

Prvostupňový súd podané dovolanie zaslal na vyjadrenie prokurátorovi a poškodenému J. J. a 11. februára 2013 predložil spis dovolaciemu súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.), na podklade podania obvineného PaedDr. U. X. zistil, že dovolanie proti napadnutému právoplatnému rozsudku súdu druhého stupňa je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/, § 372 ods. 1 Tr. por.) zastúpenou obhajcom (§ 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky dovolania a obsahové náležitosti uvedené v § 374 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.

Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru, že dovolateľom namietaný dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v posudzovanom prípade bol naplnený, pretože rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zistených skutkov, správnosť a úplnosť zistených skutkov, však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Naproti tomu ostatné obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. e/, písm. g/ Tr. por. neboli naplnené.

Najvyšší súd k tomu poznamenáva, že v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní obstarávajú dôkazy z úradnej povinnosti, pričom právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Tým je zabezpečená kontradiktórnosť trestného konania. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie. Obidve strany majú teda rovnakú možnosť podávať návrhy na vykonanie dokazovania, súd však môže vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhl. Tomuto právu zodpovedá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím takémuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Podľa § 145 ods. 3 Tr. por. ak sa pribralo viac znalcov, ktorí dospeli po vzájomnej porade k súhlasným záverom, stačí, ak podá posudok ten z nich, ktorého sami určili. Ak sa závery znalcov odlišujú, podá posudok každý z nich samostatne. Podľa § 145 ods. 5 Tr. por., ak posudok obstaral obvinený, poškodený alebo zúčastnená osoba, doručí ho prokurátorovi a ostatným stranám, ktorých záujmov sa dotýka.

Podľa § 146 Tr. por., ak vzniknú pochybnosti o správnosti znaleckého posudku alebo ak je znalecký posudok nejasný alebo neúplný, treba požiadať znalca o vysvetlenie alebo doplnenie posudku. Ak by to nevedelo k odstráneniu pochybností alebo nejasností znaleckého posudku alebo k úplnosti znaleckého posudku, treba pribrať iného znalca.

Podľa § 148 ods. 1 Tr. por. duševný stav vyšetrujú vždy dvaja znalci z odboru psychiatrie. Podľa § 148 ods. 2 Tr. por. na vyšetrenie duševného stavu obvineného je potrebný príkaz súdu a v prípravnom konaní sudcu pre prípravné konanie. Podľa § 148 ods. 3 Tr. por., ak na vyšetrenie duševného stavu nepostačí ambulantné vyšetrenie, môže súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie nariadiť, aby obvinený bol pozorovaný v zdravotníckom ústave alebo, ak je vo väzbe, v nemocnici pre obvinených a odsúdených. Podľa § 148 ods. 4 Tr. por. proti uzneseniu v odseku 3 možno podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Dovolacie námietky obvineného týkajúce sa práva na obhajobu a opretie rozsudkov o nezákonne vykonaný znalecký posudok Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na uvedené nemohol akceptovať. Obvinený v rámci vyšetrenia jeho duševného stavu odmietol odpovedať na položené otázky dvoch zákonne pribratých znalcov psychiatrov (MUDr. A. Stankovič, MUDr. A. Bubniaková), ktoré príkazom zo 7. mája 2009 nariadil sudca pre prípravné konanie. Za účelom vylúčenia alebo nevylúčenia duševnej choroby alebo poruchy u obvineného (nakoľko vznikli pochybnosti o príčetnosti obvineného zo znaleckého posudku č. 49/2009 spracovaného znalcom MUDr. J. Kosorínským), boli na podklade pôvodného príkazu sudcu pre prípravné konanie pribratí 11. januára 2010 do konania noví znalci psychiatri MUDr. S. Hrubá a MUDr. H. Nagyová, ktorí podali znalecký posudok č. 07/2010 a 04/2010, hoci obvinený sa odmietol vyjadriť ku skutku, pre ktorý je trestne stíhaný. Zákon priamo v uvedených ustanoveniach počíta aj s pribratím viacerých znalcov jedným uznesením, alebo viacerými postupne za

sebou vydanými uzneseniami a to aj v prípade vyšetrenia duševného stavu obvineného. Vypočutie jedného z viacerých znalcov - spracovateľov znaleckého posudku je v súlade so zákonom, ktorého ustanovenie je zacitované vyššie. Odmietnutie prečítania časti psychiatrického znaleckého posudku z inej veci ohľadne iného obvineného, ktorým sa mala demonštrovať správnosť vyšetrenia obvineného znalcami (klinické interview), je taktiež procesne správny postup, nakoľko vo veci majú byť vykonané iba dôkazy vzťahujúce sa k prejednávanej veci - § 272 ods. 3 Tr. por. Preto tento postup okresného aj krajského súdu bol zákonný a tieto sudy v dôvodoch napadnutých rozsudkov túto okolnosť aj dôsledne objasnili.

Rovnako tak najvyšší súd nemohol prisvedčiť dovolacej námietke obvineného spočívajúcej v tom, že vo veci konali sudcovia - senát okresného súdu a sudcovia - senát 2 To krajského súdu, ktorí mali byť vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca, u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní. Citované ustanovenie vzťah sudcu - senátu a znalca nerieši, preto tu nemôže nastať taká pochybnosť o sudcovej - senátnej nezáujatosti, že by ich vylučovala z vykonávania úkonov v tejto trestnej veci. Navyše dovolací senát pripomína, že ak by tu taký vzťah bol, obvinený mohol uznesenie vyšetrovateľa o pribratí znalkyne MUDr. S Hrubej napadnúť sťažnosťou.

Podľa § 32 ods. 6 Tr. por. o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.

Podľa § 31 ods. 4 Tr. por. námietku zaujatosti je strana povinná vzniesť bez meškania, len čo sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia. Úkon, ktorý vykonala vylúčená osoba, nemôže byť podkladom na rozhodnutie v trestnom konaní s výnimkou neodkladného alebo neopakovateľného úkonu.

Obvinený v konaní pred krajským súdom pri vznesení námietky zaujatosti súčasne neoznámil dôvody, pre ktoré ju podal s časovým odstupom. Najvyšší súd má za to, že z jeho strany ide o obštrukciu, prostredníctvom ktorej sa snaží dosiahnuť, aby napadnutý rozsudok bol v dovolaní zrušený. Podľa názoru najvyššieho súdu krajský súd sa s týmito námietkami obvineného v dostatočnom rozsahu zaoberal a zákonným spôsobom vysporiadal.

Inak tomu je pokiaľ obvinený v dovolacej námietke poukazuje na nesprávnu právnu kvalifikáciu skutkov pod bodmi 1/ - 2/ napadnutého rozsudku krajského súdu.

Podľa § 326 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. verejný činiteľ, ktorý v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech, prekročí svoju právomoc potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov.

Podľa § 326 ods. 2 Tr. zák. odňatím slobody na štyri roky až desať rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1: a/ závažnejším spôsobom konania, b/ na chránenej osobe.

Podľa § 128 ods. 1 Tr. zák. verejným činiteľom sa na účely tohto zákona rozumie aj iná osoba zastávajúca funkciu v orgáne verejnej moci, zamestnanec orgánu štátnej správy, územnej samosprávy alebo iného štátneho orgánu, osoba, ktorá vykonáva pôsobnosť v rámci právnickej osoby, ktorej zákon zveruje právomoc rozhodovať v oblasti verejnej správy, alebo osoba, ktorá sa podieľa na plnení úloh spoločnosti a štátu a používa pritom právomoc, ktorá mu bola v rámci zodpovednosti za plnenie týchto úloh zverená. Pre trestnú zodpovednosť a ochranu verejného činiteľa sa podľa jednotlivých ustanovení tohto zákona vyžaduje, aby trestný čin bol spáchaný v súvislosti s jeho právomocou a zodpovednosťou.

Najvyšší súd konštatuje, že z týchto ustanovení jednoznačne vyplýva, že páchatel' v dobe činu musí byť v postavení verejného činiteľa a súčasne musí vykonávať aj právomoc spojenú s rozhodovacou činnosťou a nieť zodpovednosť, ktorá mu je zákonom daná pri výkone takej funkcie, do ktorej bol menovaný. Práve prostredníctvom výkonu tejto funkcie sa páchatel' musí dopúšťať zneužitia právomoci verejného činiteľa.

Ak si páchatel' nezákonne prisvojuje právomoc iného funkcionára v postavení verejného činiteľa a predstiera, že si plní jeho povinnosti, nemôže byť jeho konanie subsumované pod ustanovenie o trestnom čine zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 Tr. zák. V takom prípade totiž žiadnu funkciu nevykonáva, z jeho strany ide o svojvôľu s využitím omylu obete na jej škodu a v prospech seba.

Obvinený v dobe páchania skutku, pre ktoré sa vedie trestné stíhanie bol zamestnancom územnej samosprávy - vedúcim odboru evidenčných a správnych služieb Mestského úradu v J., čo je zrejmé z pracovnej zmluvy z 28. augusta 2007 a Dohody o zmene pracovných podmienok z 27. augusta 2008 vystavených mestom J.. Do pôsobnosti obvineného v pozícii tejto funkcie v zmysle zákona č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme, zákona č. 154/1994 Z.z. o matrikách a zákona č. 253/1998 Z.z. o hlásení pobytu občanov v Slovenskej republike a registri obyvateľov Slovenskej republiky patrilo najmä zodpovedať za prenesený výkon štátnej správy na úseku matriky a registra obyvateľov a vykonávať aj úlohy územnej samosprávy na úseku hlásenia a evidencie pobytu občanov.

Náplňou práce obvineného však nebolo predvolávať a vykonávať lekárske prehliadky v súvislosti s brannou povinnosťou v zmysle zákona č. 570/2005 Z.z. o brannej povinnosti, čo bolo obom konajúcim súdom známe. V napadnutých rozsudkoch totiž konštatovali, že obvinený zjavne vykonával činnosť patriacu do právomoci iného verejného činiteľa.

V čase spáchania skutku obvinený teda nebol v postavení verejného činiteľa, nakoľko mu nebola zákonom zverená právomoc na rozhodovaní v oblasti brannej povinnosti. Podľa pracovnej zmluvy charakteristika druhu práce (16. novembra 2004) obvineného, ako vedúceho odboru evidenčných a správnych služieb bola tvorba všeobecne záväzných právnych predpisov na úrovni samosprávy.

Poškodení boli predvolaní na mestský úrad za účelom lekárskej prehliadky obvineným, ktorý ju aj „vykonával“ a ktorú predvolané osoby strpeli lebo sa mylne domnievali, že obvinený je k tomu kompetentný. Obvinený pritom od počiatku neplnil žiadnu svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu mu z funkcie vedúceho odboru. Od počiatku konal mimo svojich právomocí a pritom využil omyl poškodených, čím ich poškodil na právach.

Ak napriek tomu okresný súd konanie obvineného posúdili v skutkoch 1/ - 2/ napadnutého rozsudku aj ako pokračovací zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. b/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., sčasti podľa § 326 ods. 1 písm. b/, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. (v bode 1/) porušil zákon v neprospech obvineného.

V dôsledku nesprávneho záveru o vine obvineného došlo potom k porušeniu zákona i pri rozhodovaní o uložení úhrnného trestu v zmysle § 41 ods. 1 Tr. zák. v neprospech obvineného.

Uvedené pochybenie mal napraviť krajský súd na podklade odvolania obvineného postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 3, § 322 ods. 3 Tr. por., čo však neurobil, tým porušil zákon v týchto ustanoveniach v neprospech obvineného. Naopak odvolací súd v podstate potvrdil rozsudok prvostupňového súdu, pretože po zrušení napadnutého rozsudku zopakoval celý výrok o treste, v ktorom doplnil, na rozdiel od okresného súdu iba ustanovenie § 38 ods. 2 Tr. zák. Pritom však prvostupňový súd v dôvodoch napadnutého rozsudku dostatočne poukázal na pomer poľahčujúcich a pritŕžujúcich okolností. Nebolo preto potrebné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa rušiť odvolacím súdom pre túto formálnu chybu.

Napokon odvolací súd napriek tomu, že nezrušil výrok o náhrade škody z rozsudku súdu prvého stupňa, znova rozhodol podľa § 288 ods. 1 Tr. por., čím porušil zákon v tomto ustanovení v neprospech obvineného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 22. augusta 2012, sp. zn. 2 To 67/2012 a konaním, ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 3, § 322 ods. 3 Tr. por., § 326 ods. 1 písm. b/, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. a § 41 ods. 1 Tr. zák. v neprospech obvineného PaedDr. U. X.. Napadnutý rozsudok a tiež rozsudok Okresného súdu Martin z 22. februára 2012, sp. zn. 13 T 48/2010 zrušil, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Okresnému súdu Martin prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol, pričom je viazaný pri novom rozhodovaní ustanovením § 391 ods. 1, ods. 2 Tr. por.

II.

Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe.

Obvinený bol do výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 4 rokov dodaný dňom 1. septembra 2012 a tento doposiaľ vykonáva v ÚVTOS Košice Šaca.

Keďže Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil dôvod na vzatie obvineného do väzby v zmysle § 71 Tr. por., rozhodol, že tohto do väzby neberie, a preto ho prepustil ihneď na slobodu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.